

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

VTV-2018
Achtergronddocument interventies

Colofon

© RIVM 2018

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Dit is een uitgave van:
**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
Nederland
www.rivm.nl

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding — 5**
  - 1.1 Databases met erkende interventies volksgezondheid — 5
- 2 Overzicht van erkende interventies voor de opgave: Hart- en vaatziekten en kanker blijven veelvoorkomende ziekten, die ook in 2040 nog het grootste deel van de sterfte veroorzaken, en een grote impact hebben op het leven van patiënten. — 8**
  - 2.1 Loket Gezond Leven Thema: Roken (Tabak) — 8
  - 2.2 Loket Gezond Leven Thema: Overgewicht — 9
  - 2.3 Loket Gezond Leven Thema: Alcohol — 11
  - 2.4 Loket Gezond Leven Thema: Bloeddruk / cholesterol / hart- en vaatziekten — 12
  - 2.5 Loket Gezond Leven Thema: Voeding — 12
  - 2.6 Loket Gezond Leven Thema: Lichamelijke activiteit / beweegstimulering — 13
  - 2.7 Loket Gezond Leven Thema: Gezonde leefstijl — 13
- 3 Overzicht van erkende interventies voor de opgave: De groep zelfstandig wonende ouderen met dementie en andere complexe problemen wordt veel groter. — 14**
  - 3.1 Loket Gezond Leven Thema: Valpreventie bij doelgroep Ouderen — 14
  - 3.2 Vilans Erkende interventies langdurige zorg voor zelfstandig wonende ouderen — 15
  - 3.3 Loket Gezond Leven Thema: Dementie — 15
  - 3.4 Loket Gezond Leven Thema: Mantelzorg — 16
  - 3.5 Movisie Databank Effectieve sociale interventies: Mantelzorgondersteuning — 16
  - 3.6 Loket Gezond Leven Thema: Eenzaamheid/ bevorderen van sociale binding + leeftijd doelgroep ouderen 65+ — 17
  - 3.7 Movisie Databank Effectieve sociale interventies: Eenzaamheid — 17
  - 3.8 Movisie Databank Effectieve sociale interventies: Ouderenparticipatie — 18
- 4 Overzicht van erkende interventies voor de opgave: De mentale druk op jongeren en jongvolwassenen neemt toe, met mogelijke gevolgen voor hun psychische gezondheid — 19**
  - 4.1 Loket Gezond Leven Thema: Algemene psychische gezondheid + Leeftijd doelgroep jongeren (12-17) + adolescenten (18-24) — 19
  - 4.2 Loket Gezond Leven Thema: Stressklachten / spanning / werkstress + Leeftijd doelgroep jongeren (12-17) + adolescenten (18-24) — 19
  - 4.3 NJi onderwerp: Weerbaarheid — 20
  - 4.4 Loket Gezond Leven Thema Weerbaarheid / sociale competenties + Leeftijd doelgroep jongeren (12-17) + adolescenten (18-24) — 21
  - 4.5 NJi onderwerp: Sociaal-emotionele ontwikkeling — 21
  - 4.6 NJi onderwerp: Sociale vaardigheden — 22
- 5 Conclusies — 23**

1 Inleiding

1.1 Databases met erkende interventies volksgezondheid

Het Centrum Gezond Leven (CGL) van het RIVM, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), het Kenniscentrum Sport, MOVISIE, Trimbos en Vilans werken samen bij het beoordelen van interventies. De beoordeelde interventies worden door deze instituten beschikbaar gesteld in verschillende interventiedatabases. Het Centrum Gezond Leven bijvoorbeeld beheert een database met leefstijlinterventies, Vilans een database met interventies op het gebied van langdurende ouderenzorg en gehandicaptenzorg, en MOVISIE een database met interventies uit het sociale domein. Ontwikkelaars van interventies kunnen deze aanmelden voor beoordeling. Afhankelijk van de sterkte van bewijskracht zijn er verschillende erkenningsniveaus variërend van 'goed beschreven' tot 'effectief met sterke aanwijzingen voor effectiviteit' (zie kader). Praktijkbeoordelaars beoordelen interventies volgens een vaste set van criteria voor het niveau 'goed beschreven'. Een commissie bestaande uit vertegenwoordigers uit wetenschap, praktijk en wetenschap beoordeelt een interventie voor het niveau 'goed beschreven' of 'effectief'.

Kader: de verschillende erkenningsniveaus die door het RIVM, NJI, NCJ, Kenniscentrum Sport, MOVISIE, Trimbos en Vilans worden gehanteerd bij het beoordelen van interventies.

Goed beschreven (0)

Goed beschreven is een eerste beoordeling van de kwaliteit en uitvoerbaarheid van een interventie. De volgende informatie is minimaal aanwezig:

- Een degelijke beschrijving van doelen, doelgroep(en), aanpak, randvoorwaarden, overdraagbaarheid, ervaring met de uitvoering en beschikbare materialen.
- Informatie over de uitvoeringsaspecten zoals beschikbaarheid van een handleiding, kosten en tijdsbesteding en randvoorwaarden voor uitvoering.

Erkenning Goed onderbouwd (I)

Naast een goede beschrijving onderbouwt u de werkzaamheid van de interventie met modellen, theorie of literatuur.

Effectief (II,III,IV)

Hiervoor gelden dezelfde criteria als voor Goed onderbouwd. Daarnaast is de effectiviteit aangetoond met in ieder geval Nederlands onderzoek. Bij de erkenning Effectief geeft de beoordelingscommissie een oordeel over de bewijskracht van de effectiviteit van een interventie:

- Eerste aanwijzingen voor effectiviteit (II)
- Goede aanwijzingen voor effectiviteit (III)
- Sterke aanwijzingen voor effectiviteit (IV)

Uitvoerbaarheid

De praktijkbeoordelaars en de beoordelingscommissie beoordelen

beiden uitvoeringsaspecten van de interventie zoals kwaliteit van de handleiding, kosten, kwaliteitsbewaking en randvoorwaarden voor implementatie. Uitvoerbaarheid is een vereiste voor alle niveaus in het erkenningstraject.

Voor meer informatie, zie

<https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/erkenningstraject/beoordeling-interventies>

Met het erkenningstraject maken de betrokken kennisinstituten zichtbaar wat de kwaliteit, uitvoerbaarheid, en effectiviteit van interventies is. De erkende interventies in de databases vormen zo een goed startpunt voor professionals en beleidsmakers die op zoek zijn naar goede voorbeelden. Het is echter wel goed om te beseffen de databases niet het totaaloverzicht geven van bestaande interventies; alleen de interventies die door ontwikkelaars worden aangeboden ter beoordeling worden er immers in opgenomen. Ook moeten gebruikers zich realiseren dat als een geïncludeerde interventie geen hoog erkenningsniveau heeft, dit niet per se hoeft te betekenen dat de interventie niet effectief is; meestal is het zo dat er (nog) niet voldoende onderzoek gedaan is om effectiviteit al dan niet aan te tonen.

Gebruik van deze databases voor de VTV-2018

In de VTV-2018 worden handelingsopties uitgewerkt voor de volgende drie toekomstige opgaven:

- hart- en vaatziekten en kanker blijven veelvoorkomende ziekten, die ook in 2040 nog het grootste deel van de sterfte veroorzaken, en een grote impact hebben op het leven van patiënten;
- de groep zelfstandig wonende ouderen met dementie en andere complexe problemen wordt veel groter;
- de mentale druk op jongeren en jongvolwassenen neemt toe, met mogelijke gevolgen voor hun psychische gezondheid.

Om inzicht te geven in wat er bekend en beschikbaar is met betrekking tot erkende interventies voor deze opgaven, is gekeken welke relevante interventies er in de databases van het RIVM/Kenniscentrum Sport (Loket gezond leven.nl¹), NJI, MOVISIE en Vilans te vinden zijn, en welk erkenningsniveau ze hebben. De interventies van RIVM gericht op de setting school staan ook op Gezondschool.nl. De uitkomsten van deze exercitie worden hieronder beschreven. Om de interventies voor meerdere sectoren zichtbaar te maken, staan relevante interventies in meerdere databanken. Zo zijn interventies gericht op valpreventie niet alleen te vinden bij Loketgezondleven.nl, maar staan deze ook in de databank van Vilans.

Daarnaast zijn er een paar erkende interventies gebruikt als goede en inspirerende voorbeelden bij het uitwerken van de handelingsopties voor de drie opgaven. Voor het maken van het overzicht van beschikbare interventies voor de opgave over mentale druk in dit document is

¹ RIVM en Kenniscentrum Sport hebben een gezamenlijke database waarin leefstijlinterventies en specifieke sport- en beweeginterventies te vinden zijn. RIVM ontsluit alle interventies via Loketgezondleven.nl. Kenniscentrum Sport ontsluit <https://www.kenniscentrumsport.nl/sportinterventies-en-beweeginterventies/> vooral de sport en beweeginterventies.

specifiek gekeken naar interventies gericht op jongeren en jongvolwassenen. Bij het uitwerken van de handelingsopties voor deze opgave zijn er ook andere voorbeelden gebruikt uit de interventiedatabases, bijvoorbeeld gericht op de werksetting in het algemeen, en niet specifiek op jonge werknemers. Niet alle voorbeelden die in de handelingsopties beschreven worden zijn daarom terug te vinden in dit document.

N.B.: De interventiedatabases worden regelmatig aangevuld en opgeschoond. Het overzicht dat gegeven wordt in dit document is daarom een tijdsopname, en op sommige punten niet meer actueel. De overzichten in dit document zijn uit de verschillende interventiedatabases gehaald in de periode 19-21 februari 2018.

- 2 Overzicht van erkende interventies voor de opgave: Hart- en vaatziekten en kanker blijven veelvoorkomende ziekten, die ook in 2040 nog het grootste deel van de sterfte veroorzaken, en een grote impact hebben op het leven van patiënten.

2.1 Loket Gezond Leven Thema: Roken (Tabak)

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=&approved=1&review=&theme=A09c_ROKEN&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	1	Steun bij Stoppen 1.0
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	3	Actie Tegengif (ook Smoke Free Challenge)
		Jellinek Online Zelfhulp
		Stoppen met roken op maat 2.0
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	0	
I Goed onderbouwd	6	Rookvrij Opgroeien 0-4 jaar (voorheen: Roken? Niet waar de kleine bij is!)
		Smoke Alert
		De gezonde school en genotmiddelen voor het middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
		ROC-Aanvalsplan
		Voel je Vrij! Stoppen met roken en leefstijltraining GGZ
		Samen Slagen
0 Goed beschreven	3	Rookvrij! Ook jij?
		Weerbaar zijn doe je zo
		Rookvrij schoolterrein

2.2 Loket Gezond Leven Thema: Overgewicht

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=&approved=1&review=&theme=A09c_OVERGEW&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	4	Realfit
		Krachtvoer
		SLIMMER diabetes voorkomen
		SMARTsize
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	6	Lekker Fit! Basisonderwijs
		Gezond Gewicht Overvecht
		WEET en BEWEEG
		Beweegkuur
		B-Fit
		LEFF
I Goed onderbouwd	20	Diabetes voorkómen
		De Gezonde Schoolkantine
		EU-Schoolfruit- en groenteprogramma
		JUMP-in
		B.Slim beweeg meer.eet gezond (BSlim)
		Club Fit 4
		Lekker Fit! Iespakket
		Overbruggingsplan voor kinderen met overgewicht
		Beweegkriebels
		Be InterACTIVE - vrouwen, sport met ons mee
		sCOOLsport
		Simpel Fit!
		DOiT (Dutch Obesity Intervention in Teenagers)
		Gezond kopen, gezond koken
		WIJS Wat Is Jouw Stijl
		Club2Move

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
		Cool 2B Fit 8-13 jaar
		Eetplezier en Beweegkriebels ouderworkshop
		Teenpower
		Lekker Fit! kleuters
0 Goed beschreven	27	Een Gezonde Start
		Ik eet het beter
		Gezondheidsrace Laarbeek
		BIOS (Bewegen In Onderwijs en Sport)
		Praten over gewicht - informatiemap voor JGZ-professionals
		Onwijs Fit!
		Peuterspel
		Verbeterde zelfzorg in de thuissituatie voor allochtonen met diabetes type II
		Stap je gezond
		Gezond eten werkt beter
		FitGaaf!
		Nijntje Bewegingsdiploma
		Gewichtige Gezinnen Jongeren
		Fitness voor overgewicht en (pre) diabetes
		Sportdorp; Vitale kernen en buurten
		Sportkanjerclub
		In 3 stappen structureel aan de watersport
		Kids in action
		KidsXtra
		Scoren met Gezondheid
		Skills4Life
		Weet Wat Je Eet
		Fitcoach Leefstijlplan
		IVN Biowalking
		Fit in 90 dagen
		Bewegen op recept bij de sport
		Balanz4Kidz

2.3 Loket Gezond Leven Thema: Alcohol

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09c_ALCOHOL&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation=

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	6	Minder drinken
		Preventie Alcoholgebruik Scholieren (PAS)
		Drinktest.nl: een advies-opmaat over alcoholgebruik via internet
		Moti-4
		Jellinek Online Zelfhulp
		Negen Maanden Niet
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	0	
I Goed onderbouwd	14	Preventief adviesgesprek over psychiatrische problematiek en/of problematisch middelengebruik
		Unity
		Ik(k)enalcohol-campagne
		Barcode - omgaan met alcohol en drugs in de horeca
		Open en Alert - alcohol- en drugspreventie in de jeugd
		Open en Alert - justitiële jeugdinrichtingen
		Open en Alert – Licht Verstandelijke Gehandicapten (LVG)
		De gezonde school en genotmiddelen voor het middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
		SmartConnection
		ROC-Aanvalsplan
		Alcoholpoli
		Adviesgesprek Alcohol Jongeren
		Make up your Mind
		Samen Slagen
0 Goed beschreven	7	Highscore Sex and Drugs and Rock 'n Roll
		Leren signaleren
		SportMpower

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
		Drugsenuitgaan.nl
		Weerbaar zijn doe je zo
		Superfris
		Help, mijn kind kan niet zonder

2.4 Loket Gezond Leven Thema: Bloeddruk / cholesterol / hart- en vaatziekten

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09k_BLO/CH/HEV&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	1	Minder drinken
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	1	Beweegkuur
I Goed onderbouwd	1	Revalidatie Sport en Bewegen
0 Goed beschreven	8	De Gezondheidsroute
		Samen Sportief in Beweging
		Scoren met Gezondheid
		IVN Biowalking
		Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)
		Fit4Life
		Zorg voor Bewegen
		Bewegen op recept bij de sport

2.5 Loket Gezond Leven Thema: Voeding

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=&approved=1&review=&theme=A09c_VOEDING&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation=

Dit overzicht bevat 68 interventies, waarvan erkenningsniveau IV:0, III: 4, II: 7, I: 28 en 0:29. De interventies zijn voor een deel dezelfde interventies als in de tabel voor overgewicht. Van de interventies met erkenningsniveau 1 of hoger staat alleen Smaaklessen wel in het overzicht voor voeding en niet in het overzicht voor overgewicht.

2.6 Loket Gezond Leven Thema: Lichamelijke activiteit / beweegstimulering

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09c_LA/BEW&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation=

Dit overzicht bevat 194 interventies, waarvan erkenningsniveau IV: 1, III: 9, II: 7, I: 35 en 0: 142.

De interventies beslaan een breed terrein, waaronder ook blessurepreventie, motorische ontwikkeling en valpreventie. Ook is er veel overlap met de interventies gericht op overgewicht. De interventie met sterke aanwijzingen voor effectiviteit is Zicht op evenwicht, een interventie gericht op het verminderen van bezorgdheid om te vallen en gerelateerd vermijdingsgedrag bij ouderen (zie ook de interventieoverzichten voor de opgave 'De groep zelfstandig wonende ouderen met dementie en andere complexe problematiek wordt veel groter' hieronder).

2.7 Loket Gezond Leven Thema: Gezonde leefstijl

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09c_LALG&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation=

Dit overzicht bevat 82 interventies, waarvan erkenningsniveau IV: 0, III: 2, II: 3, I: 19 en 0: 58.

Er is veel overlap met de afzonderlijke leefstijlfactoren als overgewicht, voeding en bewegen, maar binnen dit thema vallen ook bijvoorbeeld interventies gericht op weerbaarheid en sociale competenties (zie ook de interventieoverzichten voor de opgave 'De mentale druk op jongeren en jongvolwassenen neemt toe, met mogelijke gevolgen voor hun psychische gezondheid' hieronder).

- 3 Overzicht van erkende interventies voor de opgave: De groep zelfstandig wonende ouderen met dementie en andere complexe problemen wordt veel groter.

3.1 Loket Gezond Leven Thema: Valpreventie bij doelgroep Ouderen

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09i_VALPREV&setting=&gender=&type=&age=&target=A12_OUDEREN&methodology=&materials=&organisation=

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	2	Zicht op Evenwicht
		Vallen Verleden Tijd
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	2	Functionele Training Ouderen (FTO)
		Coach2Move
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	0	
I Goed onderbouwd	4	In Balans: valpreventie programma voor ouderen
		Valanalyse 65+ voor de eerstelijnszorg
		Zeker Bewegen
		Het OTAGO thuisoefenprogramma
0 Goed beschreven	7	Actief en fit Ouderen in Beweging op een Olga Commandeur Plein
		Beweegtuin voor ouderen
		Beweegpret 55+ aan zet
		Body-Mind Fit met aikido
		Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)
		Fit4Life
		GoldenSports, samen buiten sporten in de buurt voor 55+

3.2 Vilans Erkende interventies langdurige zorg voor zelfstandig wonende ouderen

<http://www.databankinterventies.nl/interventies>

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	2	Vallen Verleden Tijd Zicht op Evenwicht
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	3	Ontmoetingscentra In de put, uit de put 55+ Op verhaal komen
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	1	Foutloos leren bij dementie
I Theoretisch Goed onderbouwd	4	Video Interventie Ouderenzorg (VIO) In Balans: valpreventieprogramma voor ouderen Valanalyse 65+ Halt! U valt

Er is overlap tussen de interventies gericht op valpreventie van Vilans en het Loket Gezond Leven van het RIVM, maar ze vullen elkaar ook aan.

3.3 Loket Gezond Leven Thema: Dementie

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09a_DEMENTIE&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit		
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	1	Ontmoetingscentra voor mensen met dementie en hun verzorgers
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit		
I Goed onderbouwd		
0 Goed beschreven		

3.4 Loket Gezond Leven Thema: Mantelzorg

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09m_MANTELZORG&setting=&gender=&type=&age=&target=&methodology=&materials=&organisation

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	1	Ontmoetingscentra voor mensen met dementie en hun verzorgers
I Goed onderbouwd	1	Preventieve Ondersteuning Mantelzorgers (POM)

Interventies gericht op naasten van mensen met psychische problemen zoals schizofrenie, borderline, depressie zijn weggelaten uit deze tabel.

3.5 Movisie Databank Effectieve sociale interventies: Mantelzorgondersteuning

https://www.movisie.nl/databank-effectieve-sociale-interventies?f%5b0%5d=im_taxonomy_vid_23:1901

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
Effectief	1	Ontmoetingscentra voor mensen met dementie en hun verzorgers
Theoretisch Goed onderbouwd	4	MantelScan Video Interventie Ouderenzorg (VIO) Preventieve Ondersteuning Mantelzorgers (POM) Psychische problemen in de familie- Groeps cursus voor mantelzorgers
Niet beoordeeld	6	AMWAHT Allochtone Mantelzorgers Werken Aan Hun Toekomst Naast de mantelzorger Eigen Kracht-conferentie Leren balanceren De zorg gaat door Motiverende gespreksvoering

3.6 Loket Gezond Leven Thema: Eenzaamheid/ bevorderen van sociale binding + leeftijd doelgroep ouderen 65+

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09g_EENZ&setting=&gender=&type=&age=65%2B&target=&methodology=&materials=&organisation

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	1	GRIP&GLANS de groepscursus
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	1	Sociaal Vitaal
I Goed onderbouwd	1	Denken en Doen
0 Goed beschreven	9	Actief en fit Ouderen in Beweging op een Olga Commandeur Plein
		Beweegtuin voor ouderen
		GALM
		SCALA
		SMALL
		Beweegpret 55+ aan zet
		Elke stap telt
		Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)
		Fit4Life

3.7 Movisie Databank Effectieve sociale interventies: Eenzaamheid

https://www.movisie.nl/databank-effectieve-sociale-interventies?f%5b0%5d=im_taxonomy_vid_23:1904

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
Effectief	2	Ontmoetingscentra voor mensen met dementie en hun verzorgers GRIP & GLANS groepscursus
Goed beschreven	4	Natuurlijk, een netwerkcoach! Community Support Resto VanHarte Sensoor
Niet beoordeeld	10	Particuliere Vervoersdienst Wijk en Psychiatrie Studiekringen van en voor ouderen Vrienden maken...kun je leren

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
		50-plusnet Man actief Zin in vriendschap Bezoekdienst voor weduwen en weduwnaars Activerend huisbezoek bij ouderen Buurtreminiscentie

Er is niet zo veel overlap tussen de interventies gericht op eenzaamheid in de databases van het Loket Gezond Leven van het RIVM en MOVISIE. Een deel van de interventies in database van het Loket Gezond Leven is in eerste instantie gericht op bewegen, met als bijeffect dat ouderen tijdens het bewegen elkaar ontmoeten en hun netwerk vergroten.

3.8 Movisie Databank Effectieve sociale interventies: Ouderenparticipatie

https://www.movisie.nl/databank-effectieve-sociale-interventies?f%5b0%5d=im_taxonomy_vid_23:1896

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
Effectief	1	GRIP & GLANS groepscursus
Goed beschreven	1	Participatief Drama
Niet beoordeeld	10	Studiekringen van en voor ouderen Ongekend talent Eigen Kracht-conferentie 50-plusnet Senioren voor ... uw gemeente Zin in vriendschap Bezoekdienst voor weduwen en weduwnaars Motiverende gespreksvoering Op weg naar de Gouden Jaren Activerend huisbezoek bij ouderen

- 4 Overzicht van erkende interventies voor de opgave: De mentale druk op jongeren en jongvolwassenen neemt toe, met mogelijke gevolgen voor hun psychische gezondheid

4.1 Loket Gezond Leven Thema: Algemene psychische gezondheid + Leeftijd doelgroep jongeren (12-17) + adolescenten (18-24)

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09a_ALGPSYGEZ&setting=&gender=&type=&age=12-17%2018-24&target=&methodology=&materials=&organisation=

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	2	Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD)
		Kanjertraining
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	0	
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	0	
I Goed onderbouwd	5	Grip op je dip online
		Leefstijl
		VRIENDEN
		School-Wide Positive Behavior Support (SWPBS)
		Communicatie en interactie is meer dan samen praten en spelen
0 Goed beschreven	2	Sport-it @ school
		On the move

4.2 Loket Gezond Leven Thema: Stressklachten / spanning / werkstress + Leeftijd doelgroep jongeren (12-17) + adolescenten (18-24)

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09a_ONTSP/STRE&setting=&gender=&type=&age=12-17%2018-24&target=&methodology=&materials=&organisation=

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
IV Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
III Goede aanwijzingen voor effectiviteit	0	

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
II Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	1	Plezier op school
I Goed onderbouwd	1	My Identity!! Een cursus voor multiculturele meiden op zoek naar het beste van twee werelden
0 Goed beschreven	3	Meidenvenijn is niet fijn!
		Test je Leefstijl
		Gewichtige Gezinnen Jongeren

4.3 NJi onderwerp: Weerbaarheid

<https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies>

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	0	
Goede aanwijzingen voor effectiviteit	2	Lang leve de Liefde Onderbouw 13 - 15 jaar Plezier op school 11 - 13 jaar
Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	0	
Theoretisch Goed onderbouwd	13	Begrijp me goed. Over misverstanden tussen jongeren bij flirten, daten en verkering. 14 - 18 jaar Competentietraining 6-12 jarigen Het ABC. 6 - 12 jaar De gezonde school en genotmiddelen voor het middelbaar beroepsonderwijs. 16 - 25 jaar Een Solide Basis voor de Toekomst. 14 - 19 jaar Gay-Straight Alliances op scholen. 12 - 19 jaar Girls' Choice. Wensen en grenzen in intimiteit. 10 - 16 jaar Julia. 13 - 19 jaar Kriebels in je buik. 4 - 12 jaar Lang Leve de Liefde – Bovenbouw. 15 - 19 jaar Leskatern Relaties & Seksualiteit. 4 - 12 jaar Liefde is...voor meisjes. 13 - 16 jaar

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
		LoveNsex. 12 - 26 jaar Sta Sterk Training. 8 - 12 jaar

Deze interventies zijn vooral gericht op seksuele weerbaarheid en weerbaarheid ten aanzien van genotmiddelen, en minder op weerbaarheid in het algemeen.

4.4 Loket Gezond Leven Thema Weerbaarheid / sociale competenties + Leeftijd doelgroep jongeren (12-17) + adolescenten (18-24)

https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/interventies-zoeken?trefwoord=&option=any&sort=evaluation&approved=1&review=&theme=A09g_WEER/SCOMP&setting=&gender=&type=&age=12-17%2018-24&target=&methodology=&materials=&organisation=

Dit overzicht bevat 85 interventies en beslaat een breed terrein. Er is veel overlap met de interventies voor stressklachten en algemene psychische gezondheid. Maar het gaat ook vaak om pesten, seksuele grenzen, middelengebruik, voeding/overgewicht en gedragsstoornissen. Ook is er overlap met de interventies gericht op weerbaarheid in de databank van het NJI (9 van de 15 uit de databank van het NJI zitten ook in het overzicht van het Loket Gezond Leven).

4.5 NJI onderwerp: Sociaal-emotionele ontwikkeling

<https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies>

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
Sterke aanwijzingen voor effectiviteit	1	Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD). 4 - 12 jaar
Goede aanwijzingen voor effectiviteit	0	
Eerste aanwijzingen voor effectiviteit	5	De Vreedzame School. 4 - 12 jaar Kaleidoscoop. 2 - 6 jaar Levensvaardigheden. 13 - 17 jaar Ouder-baby interventie. 0 - 1 jaar Piramide. 0 - 7 jaar
Theoretisch Goed onderbouwd	15	Communicatie en interactie is meer dan samen praten en spelen. 0 - 12 jaar Doe meer met Bas. 2 - 6 jaar Happyles. 13 - 25 jaar Jong geleerd, thuis gedaan. 2 - 6 jaar

Erkenningsniveau	Aantal	Naam interventie
		Kortdurende Video-Hometraining (K-VHT) in gezinnen met jonge kinderen. 0 - 4 jaar Kracht in Controle. 11 - 14 jaar Leefstijl. 4 - 18 jaar My Identity. 13 - 18 jaar Peuterplein en Kleuterplein. 0 - 6 jaar Startblokken en Basisontwikkeling. 0 - 8 jaar Survival Kid. 12 - 24 jaar Training Agressie Controle (TACt regulier). 12 - 18 jaar VRIENDEN. 7 - 17 jaar YETS. 12 - 18 jaar Zippy's Vrienden. 5 - 8 jaar

4.6 NJi onderwerp: Sociale vaardigheden

<https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies>

Dit overzicht overlapt voor een deel met de NJI overzichten voor weerbaarheid en sociaal-emotionele ontwikkeling. Tussen de theoretisch goed onderbouwde interventies staan veel interventies gericht op jongeren met delinquent gedrag.

5 Conclusies

Er is een groot aantal relevante interventies te vinden in de databases van het Loket Gezond Leven van het RIVM, NJi, MOVISIE en Vilans voor de drie toekomstige opgaven waarvoor in de VTV-2018 handelingsopties zijn uitgewerkt. Voor echter maar een klein deel hiervan zijn er aanwijzingen voor effectiviteit. Verhoudingsgewijs zijn er veel erkende interventies op het gebied van leefstijl, en minder op het gebied van sociale en psychische problemen bij ouderen en jongeren. Verder valt op dat er weinig informatie in de databases te vinden is over interventies die integraal meerdere risicofactoren tegelijk aanpakken en hier acties op inzetten vanuit meerdere terreinen.